

מראי מקומות- זבחים נ"ה

להשמיענו דשחיטה כשרה בכל מקום בעזרה אפי' לאחר הכפורת, כדאמרי' בגמ' דלול הי' שם, דאולי זה לא שייך במשכן, דאולי לא הי' שם לול, ורק לענין אכילה הי' כשר גם במשכן מאחורי הכפורת, דקיי"ל דלענין אכילה לא בעינן לול.

(ד) **ונאכלין בכל העיר- כ' הקרית ספר** (בית הבחירה פרק ז') דכיון דמדאורייתא הוה להו עיירות המוקפות חומה קדוש כקדושת מחנה ישראל, א"כ י"ל דאף לענין קדשים קלים כן, דבעצם הי' שייך לאוכלם גם במוקפות חומה, אי לאו משום שיש הפסק בין ירושלים לשאר עיירות וממילא למעשה פסולים ביוצא נאולם שמעתי ממו"ר הרה"ג ר' משה בראון שליט"א דשפיר איכא נפק"מ, לדעת ר' יוחנן דס"ל דאין פסול יוצא קודם זריקה, וא"כ אם הבשר יוצא קודם זריקה, ונכנס לעיר המוקפת חומה קודם זריקה, ושוב נזרק הדם, דלפי המבי"ט יהי' יכול לאוכלם בעיר המוקפת חומה]. וע"ע **ברמב"ם** (ביאת מקדש ג', ח') דכ' לענין דאם מצורע נכנס לעיר המוקפת חומה דאינו לוקה (אלא דאסור משום דעובר בהא דבדד יושב, וצ"ע הגדר בזה), וא"כ לכאור' משמע דאין דינו כירושלים, וא"כ לדבריו לכאור' אינו יכול לאכול קק"ל בעיר מוקפת חומה.

(ה) **לכל אדם- ויש לעי' אם יש מצוה בזה, וע' בספר המצוות להרמב"ם**, בשכחת העשין לדעת הרמב"ן (א'), דכ' דהרמב"ם לא מנה המצוה לאכול מעשר שני, ובכורות, ושאר קדשים לבעלים ולראוי לאוכלן, שהם מצות עשה, וכדמשמע בפסחים (נט.). דהאי עשה והאי עשה, וכו', דמשמע דאכילת קדשים עשה הוא. אבל כנראה דדעת הרמב"ם אינו כן, מדלא מנה אותו, וכמו שהבין הרמב"ן בדעתו.

(ו) **המורם מהם נאכל לכהנים, לנשיהם- ע' במנחת חינוך** (ק"ב, א') דדייק מדברי החינוך דס"ל דאף דמותר לנשים לאכול המורם מקק"ל, מ"מ אין מצוה להן באכילתה, שהרי כ' החינוך דהמצוה הוא על זכרי כהונה. אולם ע' בספר המצוות להרמב"ם (ע' פ"ט)

(א) **מה עולה קדשי קדשים אף זבחי שלמי ציבור קדשי קדשים- פרש"י**, דנפסלים בטבול יום וביוצא. ולכאור' כ' כן משום דלגבי דינים אחרים של קדשי קדשים, דהיינו צפון וזכרי כהונה, בעי הגמ' לימודים אחרים. ע' בחי' ר' ארי' לייב (ב', ע"ח, ד"ה אמנם) דכ' דנראה דס"ל לסוגיין דמה דאמרי' דזבחי שלמי ציבור קדשי קדשים הם, אין הכוונה שהם החפצא קק"ד, שהרי בעיקרם שלמים הם, אלא שיש כאן ילפותא על דינים, שיש להם דינים כמו קדשי קדשים, ולכן צריך ללמוד עוד שיש לו דין צפון כמו חטאת, וגם צריכין ללמוד שאינם נאכלים אלא לזכרי כהונה, כיון שאינם בחפצא קדשי קדשים. וע"ע בר' לייב שם שהביא מש"כ הרמב"ם דמקור לדין זה דשלמי ציבור נשחטים בצפון הוא ממה דהוקש לחטאת, וכבר הק' עליו הכס"מ דאי"ז כמסקנת הסוגיא, דלמסקנא צריכין ללמוד מעולה, דללמוד מחטאת הוי היקש על היקש. וע"ש שכ' דהרמב"ם ס"ל כסוגיא אחרת דס"ל דשלמי ציבור הרי הם כקדשי קדשים ממש, וא"כ הוי כמו חטאת דנשחט בצפון משום הדין קק"ד שבו, ולא משום ילפותא מעולה גרידא, וגם שלמי ציבור נשחט בצפון משום דין קק"ד שבה.

(ב) **מה חטאת אינה נאכלת אלא לזכרי כהונה, וכו'- ע' בעולת שלמה** שהעיר דמנ"ל דנאכל ליום ולילה (ולכאור' גם יש להק' מנ"ל דנאכל לפנים מן הקלעים), וכ' דלכאור' נלמד מעולה, דאף דעולה אינו נאכל כלל, מ"מ כיון דלאחר לילה הוא כבר נפסל, א"כ שפיר יכולין ללמוד דאין השלמי ציבור כשרים אלא ליום ולילה כמו עולה (ולפי"ז י"ל כן גם לענין לפנים מן הקלעים, דהא עולה נפסל ביוצא). ומה דאינו יכול ללמוד זכרי כהונה מעולה, היינו משום דעולה אינו נאכל כלל, וא"כ לא שייך ללמוד מיני' דאינו נאכל לישראל.

(ג) **התודה ואיל נזיר קק"ל, שחיטתן בכל מקום בעזרה- הק' התוס' יו"ט**, למה שינה התנא מלשונו דלעיל, דאמר לפנים מן הקלעים, וכאן נקט לשון עזרה. וכ' השפת אמת דבא

מקום קטן, אינו דין שלא יכול אותו מקום לקק"ל כדי שלא ידחקו עליהם את מקומם.

(ב) **שלמים ששחטן קודם שיפתחו דלתות ההיכל פסולין, שנא' וכו' - נח' רש"י ותוס' לקמן סא.** לענין שאר קרבנות, דרש"י ס"ל דדין זה רק בשלמים נאמר, אבל תוס' ס"ל דכל הקרבנות נלמדו משלמים. וע"ע בשפת אמת כאן, שהק' דהגמ' הביא רק קרא א', ומנ"ל לעכב. וכ' דאולי משום דכתי' בשחוט חוץ ואל פסח אה"מ לא הביאו, דמשמע בכל קרבנות, וא"כ י"ל דפעם א' כתיב בכל קרבנות, וא"כ כתיב כאן פעם ב' לעיכובא לענין שלמים, וא"כ נמצא דבכל קרבנות אין לעשות כן לכתחלה, אבל רק לענין שלמים נפסל.

(ג) **שלמים ששחטן קודם שיפתחו דלתות ההיכל פסולין - כ' הלכות הלכות (זבח תורה ד"ה שלמים) דאי"ז סותר למש"כ הרמב"ם דמקריבין בזמן הזה, ואף דאין פתח בהמ"ק פתוח, היינו רק שאינו יכול לשחוט אם הוא סגור, אבל אם החלל שם פתוח, אפי' אם אין שם בהמ"ק בפועל, מ"מ זה נחשב כנגד הפתח וכשר. וכ' דלפ"ז, אם יש בנין על מקום זה, וממילא אין הפתח נראה, א"כ יהי' פסול בזמן הזה. אולם שוב הביא מהרשב"א בשבועות, דג"כ הק' כן, ותי' דכל דין דבענין כנגד הפתח הוא רק היכא שיש כאן בהמ"ק, אבל בזמן שאין בהמ"ק, אז יכול להקריב אפי' אם אין פתח פתוח. ולפ"ז, י"ל דאפי' אם יש בנין עליו, מ"מ יהי' יכול לשחוט בזמן הזה, והניח בצ"ע.**

(ד) **קודם שיפתחו דלתות ההיכל - הק' הגרי"ד בשם הגרי"ז, הא למ"ד קדושת אולם והיכל חד הוא, א"כ לעולם יש פתיחת דלתי ההיכל, דהא פתח האולם לעולם פתוח, ויש להאולם קדושת היכל. וע"ש שביאר באריכות שדין הוא בפתיחת דלתות ההיכל דוקא, ולא רק שיהי' מקום שיש בו קדושת ההיכל פתוח (וע"ש שהביא ראי' מהרשב"א הנ"ל, דהק' דאיך מקריבין, הא אין פתח אה"מ פתוח, ותמה הגרי"ד, הא כל המקום פתוח, והוכיח מזה דס"ל להרשב"א דס"ל שדין הוא בפתיחת הדלת ממש).**

דכ' דהנשים נגרות אחר המצוה, דמשמע דגם להם איכא מצוה באכילתה.

(ז) **ולבניהם - הק' השפת אמת, מהו החי' בזה, הרי הם זכרי כהונה. ותי' דאולי ה"א דכיון דאכילת קדשים הוי כמו עבודה, א"כ אולי קטנים לא יהיו יכולים לאוכלו, קמ"ל.**

(ח) **ת"ר את חזה התנופה, וכו' - ע' במצפה איתן דהק' דהא זה נכתב בקרבנות המלואים, וא"כ איך ילפי' קדשי דורות מקדשי שעה, ע"ש מש"כ בזה.**

(ט) **זה מחנה ישראל - לשון רש"י הוא, מחנה ישראל, במדבר כל דגן בתוך אסיפת דגלו. והעיר השפת אמת, דלכאו' משמע מרש"י דבין הדגלים נחשב חוץ למחנה, ומנ"ל לרש"י זה, ואדרבה, הרי לכאו' המשמעות הוא דכל הי"ב מיל מרובעות הם מחנה ישראל. ועוד העיר, דלכאו' משמע מרש"י דכ"א צריך לאכול בדגלו דוקא, וגם ע"ז הק' השפ"א מנ"ל לרש"י כן, והניח בקו'.**

(י) **לשני ימים ולילה א' - ע' ברמב"ן על התורה (ויקרא ז', ט"ז) שכ' דהמצוה באמת הוא לאכול הכל ביום ראשון, אלא דאם במקרה נשאר חלק של הקרבן עד למחר, בזה אמרה תורה דעדיין יכול לאכלו ואינו פסול. וכ"כ השטמ"ק לקמן (נו: אות ח'). וע"ע באור שמח (מעשה הקרבנות י', ו') שכ' דדברי הרמב"ן תלוי במח' הראשונים, דהראב"ד בפסחים ס"ל כהרמב"ן, אולם הבעל המאור שם משמע דס"ל דכל הזמן שוה, וכ' האו"ש דכן משמע דעת הרמב"ם. עוד כ' האו"ש דלפי הרמב"ן א"ש למה לא עשו חכמים סייג לאכול דוקא קודם חצות ביום ב', דהא באמת זה לא הי' מצוותו לכתחלה, דבאמת הי' צריך לאוכלו ביום ראשון.**

(יא) **והלא דין הוא, ומה קדשים קלים שהוכשרו בכל הרוחות לא הוכשר מקומן אצל קק"ד, וכו' - ובביאור הק"ו, כ' הרש"ש דמה קק"ל, שיש להם מקום מרווח לשחוט, מ"מ לא הוכשר מקומם לקק"ד בכדי שלא ידחקו עליהם את מקומם, קק"ד שאין להם אלא**

טו) **וילון מאי- ע' בשיעורי הגרי"ד שהק' בשם הגרי"ז** דהא דין זה שייך גם במשכן, ושם הי' וילון, וא"כ לכאור' פשוט וילון אינו מפסיק, ומהו שאלת הגמ'. והביא מה דאי' בחי' מרן רי"ז **על יומא** (נה) דביאר דזהו באמת פשיטות הגמ', ע"ש. וע"ע **בשיעורי ר' משולם דוד שכ'** דמשמע דשאלת הגמ' הוא לענין וילון שאינו מעיקר בנין המקדש, אלא וילון אחר שנתון שם לצניעות, אבל כ' דמתוס' והרמב"ם לא משמע כן, אלא משמע דהשאלה הוא לענין הוילון עצמו שנתן שם, האם פוסלת או לא [דהיינו, דאם הי' פוסלת, לכאור' יהיו צריכים להגביהו בשעת שחיטה, וצ"ע בזה].

טז) **גובהה מאי- הק' השפת אמת,** למה יהי' שם גובהה, הא אין מוסיפין על הבנין בבנין קבוע, וא"כ מה שייך השאלה כלל. וביאר דכל השאלה סובב הא דסבר בס"ד שאצל הפשפושין הי' גובהה, וע"ז שואל הגמ' אם הוי חציצה, אבל לאחר שמסיק דאי"ז ביאור בהא דפשפושין, שוב לא הי' שום שאלה, ולכן לא הביאו הרמב"ם כלל.

יז) **מאי לאו דאיכא קמייהו שמונה- כ' הפנים מאירות,** דמה דהגמ' רוצה לפרש כן (אף דלכאור' אי"ז פשטות ביאור הלשון), היינו משום קו' הגמ' שלאח"כ, דכל הפתחים שהיו במקדש, גובהן היו כ' אמות, ולכך ס"ד דכוונתו דאיכא קמייהו דבר שהוא גבוה ח'.